

Entrevista a Miquel Massana:

“Que la proposta m’arribés dels mateixos músics la fa encara més especial”

Per **Albert Ferrer Flamarich**

 El pianista i director d’orquestra català Miquel Massana (la Selva del Camp, 1991), és un dels talents més versàtils de la seva generació amb una sòlida formació en els àmbits simfònics, líric i també de cobla. Aquest 2025 inicia la seva etapa com a titular de la Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona. Massana ha pres el relleu després de dotze anys sota la batuta de Marcel Sabaté, que ha liderat la formació des del 2013.

És, també, director titular de l’Orquestra Simfònica de la URV i de la Jove Orquestra de Ponent i ha estat convidat pel Gran Teatre del Liceu, l’Orquestra Simfònica del Vallès o l’Orquestra Camerata XXI. En altres àmbits musicals, ha estat cofundador de l’Ensemble Enneàgon i ha rebut reconeixements com el Primer Premi del 17è Concurs Arjau. A més, és pianista repertorista de cant al Conservatori de Tarragona. Conversem amb ell per a conèixer com encara aquesta oportunitat i quines iniciatives durà a terme.

A alguns va sorprendre el teu nomenament al capdavant d’una formació de cobla i, en concret, la que destaca com la principal del país, ja que se t’ubicava majorment en l’àmbit de l’orquestra simfònica i la lírica. Com es va gestar aquesta designació i com et va arribar l’oferiment?

Si bé és cert que des dels inicis de la meua carrera he treballat més intensament en el món simfònic i líric, la cobla mai ha deixat d’acompanyar-me, des de molt abans que decidís dedicar-me a la música. Crec que un director no s’ha de tancar mai a cap tipus de repertori, això és el que el fa, al meu entendre, més complet i versàtil com a músic. En aquest món d’hiperespecialització en què vivim, ens oblidem massa sovint d’una mirada global que ens ajudi a connectar per sobre de tot.

El meu primer contacte amb la Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona va ser l’octubre del 2023, quan em van convidar per dirigir-hi un concert. Recordo que durant els assajos i en el concert hi va haver una gran connexió i, personalment, vaig quedar molt content del treball dut a terme. El que no m’esperava, però, era que d’aquesta primera tro-

Miquel Massana.
Foto: Marc Colilla

bada en sorgís, uns mesos més tard, la proposta de ser-ne el director titular. La vaig rebre amb moltíssima il·lusió però també amb una gran responsabilitat pel que representa la CSJ dins el món de la cobla i per tota la seva brillant trajectòria. El fet que la proposta m’arribés dels mateixos músics la fa encara més especial perquè és un reconeixement directe del teu treball i una voluntat de construir quelcom plegats. A partir d’aquell moment, doncs, ens vam posar a treballar intensament braç a braç per començar a dibuixar aquesta nova etapa.

No obstant, com comentaves, el teu vincle amb el món coblístic ve des de la infància. De fet, de petit eres ballador de sardanes; més tard, intèrpret de tible i també vas ser director de la Cobla Principal de Tarragona.

Efectivament, tinc la gran sort d’haver pogut viure el món de la cobla des de tres perspectives diferents que consi-

dero que m'han enriquit molt perquè d'una manera o altra sempre ha estat present a la meua vida. De petit, al col·legi del meu poble, la Selva del Camp, i gràcies a l'empenta del Francesc Sales i la Maria Àguila, vam crear una colla que vam anomenar Plançons amb la qual vam voltar tot Catalunya a concursos i ballades. Jo m'encarregava de cantar els aires i interpretar la sardana. Més tard, amb la Cobla Principal de Tarragona, vaig tocar el tible una colla d'anys, tombant també per molts pobles del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, fins que vaig passar a l'altra banda, és a dir, a dirigir-la.

Però has dirigit altres formacions coblístiques.

Sí, més tard també he pogut treballar amb altres formacions com la Marinada, Maricel o Reus Jove.

Respecte a altres formacions de cobla, què creus que caracteritza el so de la Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona?

Un dels grans segells de la CSJ és haver tractat la cobla com una formació de cambra de gran format i haver treballat en aquesta direcció. El seu so cuidat i el color tan genuí recolzen en la flexibilitat que emana d'aquest concepte. Això, sumat a la seva recerca incansable per l'excel·lència ha fet que hagin portat la música per a cobla a un dels seus cims. No voldria oblidar, però, que tot això no seria possible sense l'enorme qualitat musical de cada un dels músics que en formen part i de tots els directors que m'han precedit des de la seva creació.

En aquest sentit, cap on orientaràs el treball i la sonoritat de la formació?

Volem seguir explorant el so de la cobla en la línia d'aquesta formació de cambra de gran format, explorant noves vies que ens permetin millorar i en les quals ja hem començat a treballar. En aquest sentit, també volem ser respectuosos amb la tradició entenent-la sempre com a referent però mai com a dogma. Crec que la CSJ ha de seguir sent un dels altaveus de referència del nostre patrimoni musical però, al mateix temps, considerem que un dels grans pilars d'aquesta nova etapa ha de ser l'obertura en un sentit ampli.

Per exemple?

Doncs no només en aspectes concrets de la sonoritat i la qualitat que la fan identificable, sinó també a noves sonoritats, a noves col·laboracions des de casa nostra i més enllà. Ha de ser una expansió que permeti donar a conèixer aquest tresor que tenim també fora de les nostres fronteres. En definitiva, una obertura que ens permeti seguir reivindicant i consolidant la cobla com una formació versàtil, capaç d'encarar tot tipus de repertori i seguir sent, també en aquest camp, un clar referent.

Com a director d'orquestra t'has format amb Salvador Brotons, Johannes Wildner, Xavier Puig i Benjamin Zander. Quines diferències hi ha en el plantejament d'assaig i treball entre una cobla i una orquestra simfònica?

Miquel Massana amb la Principal de Tarragona.
Arxiu Cobla Principal de Tarragona

Colla Plançons.

Arxiu família Massana-Cogul

He tingut la sort de treballar amb grans directors de casa nostra i també de fora. De cada un me n'emporto aprenentatges molt diferents però, sobretot, l'amor i passió amb què vivien la seva feina. Recordo amb especial tendresa les classes a l'ESMUC amb en Salvador Brotons, amb qui vaig fer les meves primeres passes en el món de la direcció i amb qui vaig aprendre a estimar-la. En molts aspectes el plantejament d'assaig i treball entre orquestra simfònica i cobla és similar, tot i que el fet de ser 11 músics sovint ens permet fer un treball molt més minuciós, acurat i precisiós, en la línia d'una formació de cambra com deia abans. Com a director intento potenciar molt l'escolta activa entre els músics ja que crec que és la clau per aconseguir interpretacions de qualitat i la cobla ho permet explotar a bastament. En qualsevol cas, sempre és fonamental conèixer els instruments i els instrumentistes i les seves possibilitats per extreure'n el màxim partit i el cas concret de la cobla no n'és una excepció. No entenc un treball musical i artístic com a director titular de cap formació que no tingui en compte aquest aspecte.

Tornant a la Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona, a la qual tot just acabes d'arribar i que en el moment de tenir aquest conversa encara has de definir algunes línies d'actuació, permet-me preguntar si hi ha previst algun projecte d'enregistraments?

En un futur immediat, no. Però òbviament hi haurà un plantejament en aquest línia.

I en relació a estrenes?

La CSJ ha sigut referent en la promoció de la nova creació per a cobla i mantenim la ferma convicció i tenim la intenció que segueixi sent així. L'exemple més proper serà l'estrena de l'obra *Transfiguracions* del compositor berguedà Lluís Gual, una obra escrita a la memòria de Ricard Lamote de Grignon i que estrenarem el proper 24 de febrer al Palau de la Música Catalana conjuntament amb la integral de

les sardanes de Joan i Ricard Lamote de Grignon. Es tracta d'una obra molt inspirada, amb un llenguatge molt personal, que fuig dels convencionalismes i que explora els límits de la cobla i que us animo molt a descobrir.

D'altra banda, no t'ha temptat compondre per a cobla?

La composició és un camp al qual tinc profund respecte i admiració i és un dels pocs en els quals encara no he fet cap incursió i, com a mínim a curt termini, quedarà així. A casa nostra tenim la sort de tenir compositors i compositores amb un talent excepcional amb tantes coses a dir i a aportar que el que pugui dir jo en aquest camp crec que és prou irrellevant. No obstant, un dels treballs que considero més enriquidors com a director i en el qual em sento molt còmode és el d'estrenar noves obres, fent un treball a tres bandes entre el compositor/a, els músics i el director i vivint el procés de creació sonora al moment.

Per últim, com veus el panorama coblístic actualment?

Segurament aquesta pregunta requeriria una anàlisi força més profunda i que convindria desenvolupar en una conversa específica, però el cert és que durant els darrers anys s'han fet molts passos per consolidar i blindar la cobla a casa nostra. Per posar un clar exemple podria citar la presència d'estudis de grau professional i superior que, sens dubte, han promogut un increment d'eines per als instrumentistes actuals i, sobretot, una formació més completa. D'altra banda, cal reconèixer que hi ha quantitat de propostes musicals de gran qualitat de moltes cobles del nostre país, així com una feina ingent de moltes persones i institucions per cuidar i preservar el nostre patrimoni als quals mai se'ls podrà agrair prou la dedicació. No obstant, considero que sovint caldrien més iniciatives públiques i esforços que permetessin visibilitzar la cobla com una formació clàssica, i no només popular. Només així serem capaços de donar-li el gran valor que té aquesta formació nostra.